

NORGES HØYESTERETT

Den 11. juni 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Falkanger og Bergh i

HR-2020-1229-U, (sak nr. 20-079284SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

A

B

(advokat Bjørn Morten Litveit Hansen)

mot

X kommune

(Kommuneadvokaten i X
v/advokat Jørgen Aas Eide)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å samtykke til ankebehandling av sak etter barnevernloven, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd.
- (2) B og A har datteren C, født 00.00.2018. Den 14. mars 2019 fattet barneverntjenesten vedtak om akutt plassering av henne. Den 24. april 2019 fremmet barneverntjenesten sak for fylkesnemnda med begjæring om omsorgsovertagelse og plassering i fosterhjem.
- (3) Fylkesnemnda tok begjæringen til følge ved vedtak 25. juni 2019. Det ble i vedtaket også fastsatt samvær for foreldrene med datteren seks ganger i året à to timer.
- (4) Foreldrene reiste søksmål om vedtakets gyldighet for Nord-Troms tingrett. De gjorde gjeldende at vilkårene for omsorgsovertagelse ikke var oppfylt, og at samværsordningen i alle fall måtte være mer omfattende. Tingretten avsa 14. februar 2020 dom med slik domsslutning:

"Fylkesnemndas vedtak i sak FTF-2019/001409 stadfestes, men slik at B og A har rett til seks årlige samvær á 4 timer med C."
- (5) Foreldrene anket dommen til lagmannsretten. Hålogaland lagmannsrett besluttet 20. april 2020 å ikke fremme anken, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd.
- (6) A og B har anket beslutningen til Høyesterett. De anfører at vilkårene for å fremme anken til behandling i lagmannsretten er oppfylt. Prinsippet om gjenforening og betydningen av biologiske familiebånd er ikke i tilstrekkelig grad løftet frem i tingrettens begrunnelse, og disse svakhetene ved tingrettens dom er ikke i tilstrekkelig grad behandlet i lagmannsrettens

beslutning. De anfører også at tingrettens samværsfastsettelse er for begrenset og ikke tar hensyn til nyere rettslige føringer for slike vurderinger. De har nedlagt slik påstand:

"Lagmannsrettens beslutning oppheves."

- (7) *X kommune* bestrider at vilkårene for å fremme anken var oppfylt. Kommunen anfører at tingrettens dom er i tråd med retningslinjene fra storkammeravgjørelsene, selv om de ble avsagt etter at tingrettens dom falt. Kommunen har nedlagt slik påstand:
- "Anken forkastes."
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* kan prøve lagmannsrettens saksbehandling. Dette omfatter blant annet om de lovbestemte vilkårene for ankebehandling i lagmannsretten er oppfylt. Ved denne prøvingen har utvalget full kompetanse.
- (9) Dersom noen av ankevilkårene er oppfylt, hører spørsmålet om det skal gis anketillatelse for hele eller deler av saken under lagmannsrettens skjønn. Høyesteretts kompetanse er da begrenset til å prøve om skjønnet og den begrunnelse som eventuelt er gitt for dette, er forsvarlig, jf. blant annet HR-2017-776-A avsnitt 27 og 57. Som ledd i prøvingen av lagmannsrettens beslutning må ankeutvalget vurdere om tingrettens saksbehandling, herunder dens beslutningsgrunnlag og begrunnelse, gjør at det kan foreligge en krenkelse av retten til familieliv etter Grunnloven § 102 eller Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8 dersom tingrettens dom blir stående som endelig avgjørelse i saken, jf. HR-2020-661-S avsnitt 61.
- (10) Tingrettens dom er avsagt før Høyesteretts storkammeravgjørelser i flere barnevernssaker 27. mars 2020. I dommene ble det slått fast at nyere praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) innebærer at det er behov for visse justeringer i norsk barnevernpraksis, se HR-2020-1012-U avsnitt 12 med videre henvisninger. Særlig har EMD konstatert krenkelser i tilknytning til myndighetenes plikt til å arbeide for gjenforening av barn og foreldre, jf. HR-2020-661-S avsnitt 112. Som utgangspunkt skal det legges til grunn at det er best for barnet å bo hos sine biologiske foreldre. Hvis omsorgsovertagelse er nødvendig, skal utgangspunktet være at den skal være midlertidig, og at det skal være et formål å gjenforene barnet med sine biologiske foreldre. Samværet skal fastsettes slik at båndene mellom foreldre og barn kan styrkes og utvikles, og bare der det foreligger spesielle og sterke grunner kan målsetningen om gjenforening oppgis, jf. HR-2020-662-S avsnitt 128 med videre henvisninger.
- (11) Videre medfører praksis fra EMD at det generelt stilles høye krav til begrunnelsen i barnevernssaker, jf. HR-2020-663-S avsnitt 97 og HR-2020-661-S avsnitt 171. Det må komme tydelig frem i avgjørelsene at hensynene til å ivareta familieband er vurdert og hvilken vekt de er tillagt ved avveiningen, se HR-2020-661-S avsnitt 86.
- (12) Når det gjelder avgjørelsen om omsorgsovertakelse, viser ankeutvalget til at tingretten fant foreldrenes evne til emosjonell omsorg for barnet mangelfull i en slik grad at de ikke kan gi barnet den omsorg hun trenger etter sin alder og utvikling. Tingretten fant videre at det har vært nytteløst med hjelpetiltak, herunder råd og veiledning. Retten har foretatt en grundig, konkret vurdering av situasjonen i dag. Utvalget forstår tingretten slik at den i relasjon til spørsmålet om omsorgsovertakelse har foretatt en balansering av hensynet til henholdsvis familielivet og barnets beste. Selv om denne balanseringen kunne ha kommet mer eksplisitt

frem, finner ankeutvalget at det ikke er avgjørende svakheter ved tingrettens avgjørelse på dette punktet.

- (13) Etter ankeutvalgets syn må imidlertid ankenektelsen for så vidt gjelder anken over samværet oppheves. Tingretten har basert sin vurdering på at plasseringen vil være langvarig. Begrunnelsen gjenspeiler imidlertid ikke en grundig vurdering av gjenforeningsformålet. Forutsetningen om langvarig plassering har igjen fått betydning for fastsettelsen av samværet. Det ble som nevnt satt til 6 ganger i året à 4 timer.
- (14) Etter ankeutvalgets syn inneholder ikke tingrettens dom noen tilstrekkelig drøftelse av om det foreligger "spesielle og sterke grunner" som tilsier at målsetningen om gjenforening må oppgis. Det hefter da vesentlige svakheter ved tingrettens dom når det gjelder samværsspørsmålet slik at lagmannsretten skulle ha kommet til at vilkåret etter tvisteloven § 36-10 tredje bokstav c er oppfylt. Lagmannsrettens beslutning om å nekte anken over samværsfastsettelsen må derfor oppheves.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves for så vidt gjelder anken over fastsettelsen av samværet. For øvrig forkastes anken.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)